

Het leven en sterven van mevrouw Rumpff.

<https://hdl.handle.net/1874/356546>

gec.

13

HET

LEVEN EN STERVEN

VAN

MEVROUW RUMPF. .

To ROTTERDAM, bij
M. WIJT & ZONEN.

—
1843.

[68]

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

I N L E I D I N G.

Sedert vijf en twintig jaren verschijnt in Frankrijk een blad, toegewijd aan de belangen des Christendoms, onder den titel: Archives du Christianisme au dixneuvième siècle, hetwelk zich ten doel stelt den toestand der Christelijke kerk, vooral der Protestantsche, in dat rijk, en het voorgevallene in het kerkelijke en godsdienstige bekend te maken, Christelijke boeken aan te kondigen en alles op te nemen wat strekken kan om geloof, kennis en godzaligheid op te wekken, aan te kweeken en te verspreiden, en de gemeente van Christus op te bouwen en te bevestigen in het geloof aan en in de kennis van haren Heer.

Meermalen neemt dit blad in deszelfs ruimte op de levensbeschrijvingen van Christenen, die in leven en sterven blijken gaven van hun geloof en hoop en henen gingen in vrede.

Wij troffen in het eerste nummer van het jaar 1839 eene zoodanige levensbeschrijving aan, welke ons toescheen als eens proeve van Gods genade, ook onder aanzienlijken naar de wereld waardig te zijn aan onze landgenooten bekend te worden, en waarvan wij eene vertaling aanbieden, met den wensch en de bede dat de wandel en het henengaan van deze ontslapene, eene krachtige opwekking voor velen moge zijn, om haar geloof en hare godsvrucht na te volgen.

Met diepe droefheid, en met onderwerping aan Hem wiens wegen, ofschoon dikwijls donker en raadselachtig, echter altijd wijsheid en goedertierenheid zijn, geven wij heden berigt van het onverwacht afsterven van Mevrouw *Rumpff*, geb. *Astor*, echtgenoot van den Ambassadeur der Hanzeesteden te Parijs, en die, hoewel nog jonger dan Mevrouw de Hertogin *de Brog'ie*, gelijk deze, aan hare betrekkingen en aan de kerk door den dood ontrukkt werd. Van haar leven en sterven willen wij een en ander belangrijks mededeelen.

Ofschoon door haar vermogen, door hare eigene hoedanigheden en door de betrekkingen van haren echtgenoot in eenen hoogen en onafhankelijken toestand geplaatst, waren echter hare nederigheid en minzaamheid zoo opmerkelijk, dat wij zelf gearzeld hebben over haar leven en hare laatste oogenblikken onze lezers te onder-

houden, overtuigd van hare afkeerigheid om van hare goede werken te spreken, maar de omstandigheden die haren dood vergezelden, waren zoo treffend en heerlijk, dat zich de blijdschap en dankbaarheid vermengen met onze smart en dat wij ons gedrongen en verplicht gevoelen een en ander omtrent dit leven en sterven mede te deelen, ter opbouwning en opwekking van anderen en vooral tot verheerlijking des Verlossers in wien zij geloofde, aan wien zij zich geheel had overgegeven, en die met haar ging, haar troostte en opbeurde in de donkere vallei des doods. Het moge waar zijn dat weinig rijken, weinig edelen, weinig aanzienlijken, weinig magtigen het Evangelie aannemen in ootmoed en geloof; wij danken echter God dat het even waar is dat Hij, naar den rijkdom zijner genade, sommigen onder hen heeft uitverkoren om te bewijzen, dat het bloed Zijns Zoons ter verzoning der zonde, zoowel behoefte is voor rijken als voor armen; even noodzakelijk voor de geringen als voor de grooten der aarde.

Sedert haar huwelijk was Mevrouw *Rumpff*, uit hoofde der betrekkingen van haren echtgenoot, verplicht het grootste gedeelte des jaars te Parijs te verblijven. Het overige gedeelte van hetzelfde bragt zij in Zwitserland door, alwaar zij verademing vond en eene rust genoot, geheel met haren smaak overeenkomende. Sedert vele jaren, vooral na hare bekeering, en dus na het

begin van een nieuw geestelijk leven, werkte zij in deze twee zoo geheel verschillende kringen, met eene buitengewone geestkracht en eene heldere en verlichte edelmoedigheid; terwijl zij steeds nederig bleef, was het echter haar toelag, om zoo veel mogelijk de gezegende vruchten van het Evangelie om zich te verspreiden, en ook anderen dien vrede te doen vinden, welke zij door hetzelve in zoo ruime mate was deelachtig geworden.

Zij was te Parijs lid geworden van de meeste dier vereenigingen van vrouwen, welke medewerken tot de instandhouding van de godsdienstige voorregten der Protestanten, en zij bevorderde derzelve bloei niet slechts door hare gebeden, door hare edelmoedige deelneming en door haren ijver, maar nog veel meer door onbekende giften, dikwijls veel aanzienlijker dan de sommen waarvoor zij op haren naam inschreef.

Het kwam onlangs ter onzer kennis dat zij, op denzelfden dag, toen eene harer vrienden haar opmerkte dat zij welligt te ruim voor eene zeker godsdienstige inrigting ingeschreven had, andermaal diezelfde instelling door eene belangrijke gift ondersteunde, en dat wel op zoodanige geheime wijze dat zelfs de geen, die door haar met de overbrenging dier gelden belast werd met de ware geefster onbekend was.

Op zoodanige wijze gaf zij eenige duizende

francs uit, en dat met zoo veel omzigtigheid, dat de voorwerpen harer mildadigheid de bron niet konden opsporen, waaruit hun die zegeningen toestroomden.

Niet alleen bepaalden zich hare Christelijke pogingen om te helpen en grootmoedig den arbeid van godsdienstige instellingen te verligten; maar zij bezocht meestal zelve de behoeftigen en zieken, in de verblijven der armoede en der smarten, dan bragt zij hun bij het brood en de verkwikking des ligchaams, tevens het Hemelsche brood waardoor de ziel gevoed en verkwikt wordt ten eeuwigen leven. Vol van belangstelling in het welzijn van de zielen der lijdenden, en vervuld met eerbied en liefde voor Hem die gekomen was om te zoeken en zalig te maken dat verloren was, scheen zij bijzonder berekend in het opzoeken van middelen, die geschikt waren om hare eigene liefdegaven te besteden tot het doel dat zij zich voorstelde, en om die te vermeerderen door den ijver van anderen optewekken. Onder vele andere menschlievende instellingen die zij daarstelde, herinneren wij ons ééne die wij nog mededeelen: Zij had namelijk te Parijs voor hare rekening en door hare eigene bemoeijng bij een boekverkooper eene menigte boeken geplaatst, bestemd om daaruit eene boekverzameling te vormen ten gebuike van eenvoudige Christenen, en van die vreemdelingen die in menigte de hoofdstad van

Frankrijk tijdelijk bewoonden. Ten einde alzoo mede te kunnen werken tot het tijdelijke en eenwige welzijn harer natuurgenooten, had zij zich omtrent hare eigene uitgaven eene buitengewone zuinigheid voorgeschreven, en zonder iets natelaten van hetgeen zij aan den stand welke zij in de Maatschappij bekleedde verschuldigd was, legde zij zich toe om alle uitgaven te vermijden, welke praalzucht en ijdelheid zonden kunnen voeden.

Terwijl zij zich met de meeste getrouwheid toelegde op de vervulling harer huisselijke pligten, vond zij den tijd, om geregeld gebruik te maken van zoodanige middelen, welke dienen konden om haar op te bouwen in het geloof: de getrouwe Evangelieprediking was haar ten hoogste dierbaar; zij schatte die daarom hoog, wijl dezelve bij haar het middel was geweest tot hare opwekking uit den slaap der zonde en hare kennis in de waarheid. Onder de naauwgezette en gedurige lezing van Gods woord, — door de overdenking van hetzelfde; door het gebed; door de gedurige waarneming der openbare godsdienstoefeningen en van de godsdienstige bijeenkomsten der Christenen, en door de edelmoedige deelneming aan de pogingen van hare vrienden tot de uitbreiding van het Rijk des Verlossers, gaf de Heilige Geest aan hare godsvrucht zoodanige kracht, dat zij na weinige

jaren reeds mogt aangezien worden als eene moeder in Israël.

Hare nederigheid, welke somtijds bijna be-deesdheid scheen, verzwakte haren ijver nooit. Zij sprak steeds met eene eenvoudigheid, met klem en met vuur van de dingen, die het Koningrijk Gods aangaan, tot personen, die men bezwaarlijk daarover kon toespreken, en in plaatsen, waar vele oudere Christenen meenden te moeten zwijgen. Hij, die haar het best van allen kende, schreef omtrent haar: » Zij wist » dat zij *zonder* Christus niets kon verrigten, » maar dat zij *door* Hem alle dingen vermogt. » Die overtuiging gaf haar eene standvastigheid, » eene gelijkmatigheid en geestkracht, welke haar » boven alle menschelijke overleggingen verhief.”

Wanneer zij Frankrijks hoofdstad verliet, zocht zij hare uitspanning niet in ledigheid; integendeel, zij stelde zich tot een groot en schoon doel om veel goeds te verrigten, veel kwaads te stuiten en menig leed en moeite te verzachten. Op hare landgoederen, waar zij met haren echtgenoot gaarne de grootheid van de werken des Heeren en de schoonheid en pracht van het geschapene bewonderde, terwijl zij zich te binnen bragt, welken indruk op haar in hare prilste jeugd de godvruchtige onderrigtingen van eene Christelijke moeder gemaakt hadden, gevoelde zij al het gewigt en de nood-

zakelijkheid van eene godsdienstige opvoeding, naar de valbaarheid van kleine kinderen ingerigt. Daarom stichte zij met haren echtgenoot in twee Zwitsersche kantons, Waadland en Genève, drie scholen, aan welker hoofd zij Christelijke onderwijzers plaatste. De uitkomst van dezelve heeft, onder den zegen des Heeren, aan de weldadige bedoelingen der stichters beantwoord.

Wij mogen hierbij eenen trek mededeelen, die bewijzen kan, hoe onuitputtelijk zij was in het bedenken en ten uitvoer brengen van liefdadige plannen. Zij had de drie genoemde scholen in drie onderscheidene dorpen opgerigt, maar zij ondervond weldra, dat vele arme gezinnen voor hunne kleine kinderen geen gebruik konden maken van de voorregten der school, door de afgelegenheid hunner woningen. Zij liet daarom een klein rijtuig vervaardigen, hetwelk zij door een ezel liet voorttrekken, en dat des morgens in de onderscheidene gehuchten rondging, om alzoo de kleine kinderen naar de scholen te brengen, en ze door dezelfde gelegenheid des avonds wederom te huis te bezorgen. Niettegenstaande den zwakken staat harer gezondheid, heeft deze godvreezende vrouw eene school, door eene harer vriendinnen gesticht, eenigen tijd zelve waargenomen en aldaar onderwijst gegeven, omdat de onderwijzers daardoor gelegenheid hadden, zich elders in eene

beter ingerigte school te oefenen. Zij bragt die dagen met blijdschap door, ofschoon afgemat door de benaauwdheid der beperkte plaats en de beweging der kinderen, van welke velen in hunnen armoedigen staat soms niet zindelijk en onhebbelijk waren.

Te midden van deze zoo nuttige, zoo heilrijke bezigheden, vormde Mevrouw *Rumpff* nieuwe, liefdadige plannen. Zij genoot in ruime mate huisselijk geluk, en deelde in alles, wat deze aarde schoons en heerlijks oplevert. Te midden van dezen buitengemeenen gelukstaat echter, werd deze edele vrouw door langdurige, zware en doodelijke rampen beproefd.

Mevrouw *Rumpff* werd door eene ziekte aangetast, en het schijnt dat al spoedig bij haar het gevoel werd opgewekt van hare spoedige ontbinding. Maar dit gevoel ontstond bij haar nit eene geheel tegenovergestelde oorzaak, dan dikwijls aangetroffen wordt bij zieken, die vreezen dat hun leven in gevaar is; wij bedoelen hier de zoodanigen, die met angst staren op de openbaring voor den regterstoel van Christus. — De dood was vroeger ook voor haar „een koning der verschrikking,” maar nu was zij, door de verzekering van hare verzoening met God, niet meer voor denzelfven bevreesd; hij was haar nu een bode, die haar brengen zoude bij haren Verlosser, en zij wachtte met kalmte den oogenblik, waarop het Hem behagen zou, haar in het

vaderland der rust over te brengen. Dan, ofschoon de dood voor haar zijnen prikkel verloren had, het behaagde echter den Heer, haar geloof, haar geduld en hare liefde te louteren, alzoo als door vuur. De ziekte nam weldra een zeer ernstig voorkomen aan, en hare kracht openbaarde zich door lijden en smarten, die alle beschrijving te boven gaan. Dit hooggaande lijden duurde acht weken, gedurende welken tijd de pijnen haar dikwijls hartbrekende klagten en zuchten aspersten; maar nooit, en dit zeggen wij met ootmoedige dankzegging aan den Heer, die de zware vuurproef toeliet, ontglipten haar zoodanige klagten, welke een opstaan tegen den wil des Heeren aanduiden. Eens slechts, nadat zij haren geneesheer gevraagd had, of hij geloofde dat er nog hoop op herstelling bestaan kon, en waarop zij van hem een bevestigend antwoord ontving, zeide zij: „O! dat is onmogelijk, het kan niet lang meer duren; ik lijde te veel. Maar neen,” liet zij er weldra op volgen, „ik lijde niet te veel, want God keurt het niet te veel; doch het is zwaar; o God, ontferm u over mij, naar den rijkdom uwer goedertierenheid!”

Hare zware smarten deden haar eenmaal met drift tot ééne harer verzorgsters spreken; dit smartte haar diep, en ofschoon zij dezelve weldra om vergiffenis vroeg, verlangde zij dat eene harer vriendinnen, die bij haar was, met haar

God wilde bidden, dat Hij haar die zonde mogt vergeven; en nadat het gebed geëindigd was, liet zij de dienstbode bij vernieuwing om vergeving vragen; deze was verbaasd, zulk eene teederheid van geweten te vinden bij eene zoo zwaar beproefde kranke.

In hare kalme oogenblikken, wanneer de smarten wat minder hevig waren, sprak zij met groote helderheid over den toestand harer ziel. „Ik zie,” zeide zij eenmaal, „den dood zonder vrees naderen; en wie had wel meer genot hier op aarde dan ik? ik verlaat haar echter zonder smart. Ik heb alles, wat ik verlangen kan; hoe gelukkig ben ik met een echtgenoot als de mijne! O, mogt mijn God hem kracht geven om dezen schok te verdragen en mij na te volgen! Ik heb alles wat ik hier begeeren kan, en toch verlaat ik deze wereld zonder smart.”

Eenige dagen voor haren dood sprak zij eene van hare dienstboden aan en zeide tot haar: „O, zoek den Heer Jezus terwijl gij gezond zijt en de kracht hebt om het te kunnen doen; want zoo God u de gezondheid ontnemt, en wanneer gij op het krankbed nederligt, gelijk gij mij nu liggen ziet, zoo zoudt gij niet kunnen denken en bidden.”

Op eenen anderen dag sprak zij tot degene, die haar oppaste: „Zeg mij eens naar waarheid, wat denkt gij van mijne gesteldheid? Zeg mij vooral, of gij meent, dat ik door deze ziekte

zal worden weggenomen?" — „Mevrouw!" antwoordde deze, „wanneer ik naar het uiterlijke oordeelen zal, dan vrees ik wel, dat het waarschijnlijker is dat gij van deze krankte sterven zult, dan dat gij genezen zult worden. God is echter magtig te doen boven bidden en denken. Hij alleen is de Heer van leven en dood." — Hierop antwoordde de zieke met levendigheid: „Waarlijk, ik ben voor den dood niet beangst, want het is mij beter bij den Heer in te wonen. Ik bid Hem slechts, dat Hij mij geheel onderworpen make aan Zijnen wil."

In die oogenblikken onderhield zich Mevrouw *Rumpff* met haren echtgenoot over de beschikkingen, welke zij verlangde dat bij hare begrafenis zouden worden in acht genomen, en zij deed dit met die juistheid, welke steeds bij haar zoo opmerkelijk was. Zij verlangde begraven te worden op het kerkhof van Gilly, en begeerde dat die ter aarde bestelling met de meeste eenvoudigheid zou plaats hebben. Zij bepaalde, dat de door haar opgerigte scholen na haren dood zouden voortduren. Zij beschikte verder, zoo veel haar toestand dit gedoogde, over alle voorwerpen die voor haar hart dierbaar waren, en verzocht de godvruchtige vrienden, die om haar leger stonden, dikwijls den Heer voor haar te bidden. Deze kalme oogenblikken werden echter in den laatsten tijd hares lijdens gedurig zeldzamer. Zij was dan vaak ijlende, doch zelfs

dàn openbaarde zich de hemelsche gesteldheid harer ziel. Het gebeurde somtijds dat zij in zulke oogenblikken geheele gezangen met eene heldere stem zong, en daaraan eene kracht van uitdrukking gaf, die ieder trof en verbaasde. Onder andere gezangen zong zij met bijzonderen nadruk het 65ste van de Christelijke gezangen, waarvan de slotwoorden het geluk uitdrukten, van Jezus tot Verlosser, Koning, Zon en Schild te hebben.

Op den laatsten dag haars levens, den 25sten October, scheen zij geheel uitgeput en buiten staat iets te spreken; echter bleef de ziekenkamer met deelnemende vrienden vervuld; ook alle hare dienstboden bleven den geheelen dag rondom hare legerstede, en uit veler harten stegen gebeden op tot God, dat Hij, indien het zoo Zijn wil ware, aan Zijne dienstmaagd de genade schenken mogt, nog slechts eenmaal te spreken en getuigenis te geven van het geloof en de hoop, die in haar waren. De doodstrijd begon op den middag; deszelfs duur was lang en zwaar. Het strakke aangezicht, de klamme handen bewezen dat de dood reeds begon te heerschen over het verzwakte en brooze lichaam. Het scheen dat haar mond geen enkel woord meer kon uitbrengen. Haar echtgenoot en hare dienstboden smolten weg in tranen; zij wanhoopten, de stem van de zoo innig geliefde immer meer te zullen hooren. Maar hoe

groot was dus niet hunne verrassing toen zij, weinige oogenblikken voor haar sterven, met eene heldere stem vroeg, welke personen rondom haar leger waren, die hare reeds brekende oogen niet meer herkennen konden. De namen harer dienstboden werden haar daarop genoemd, en elk derzelve gaf zij zulke treffende, hartelijke en voor elks bijzonderen toestand zoo gepaste vermaningen, niet meer met de stem van eene verzwakte stervende vrouw, maar met de krachtige taal van een, door den Geest des Heeren versterkte hemelling.

De oudste harer dienstmaagden, aan welke zij zeer gehecht was, kwam het eerst bij haar. »Ik dank u,» zeide de zieke tot haar, terwijl zij haar bij haren naam noemde, »ik dank u voor alles wat gij voor ons gedaan hebt. Beloof mij plegtig uwen meester niet te zullen verlaten.» Vervolgens legde zij hare reeds door het doodzweet koude verstijfde hand op het hart der dienstmaagd en sprak verder: »Bemin God met geheel uw hart, met geheel uwe ziel en met alle kracht. Leef voor den Heer, zoek uwen Heiland in uwen Bijbel en gij zult er Hem vinden. Gij zult gelukkig zijn, zoo gij in uwe jongste ure mij na zult kunnen zeggen: *Ik ga tot mijnen Verlosser!* Bemin dien Verlosser, verbind u aan Hem, zoek Hem, terwijl Hij te vinden is, lees elken dag in uwen Bijbel.»

Tot eene andere dienstbode sprak zij: »Ik

hoopte veel van u, mogelijk echter bouwde ik te veel op uwe goede hoedanigheden." — "O Mevrouw!" zeide die dienstbode, "ik ben misschien niet meer zoo ver verwijderd van den Heer als gij denkt, en dadelijk zal ik uwe raadgevingen opvolgen." — "Maar dan ook zonder uitstel," hernam de stervende, "stel het volstrekt niet uit, want de dood komt gelijk een dief in den nacht."

"Ik heb reeds tot u gesproken," zeide zij tot een derde, terwijl zij zich in deze plegtige oogenblikken het gesprek te binnen bragt, dat zij met haar voor weinige dagen gehad had. Vervolgens wendde zij zich tot eenige christelijke vrouwen die bij haar waren, en zeide tot dezelve: "Gij hebt reeds het goede deel verkoren, dat van u niet zal worden weggenomen; bidt voor mij." — Haar echtgenoot kwam nu bij haar en zeide: "Elize! tot mij spreekt gij niets." — "O!" zeide zij, "gij kent het heil bij ervaring, ik sprak tot diegenen welke het nog niet kennen." —

Het werd vervolgens moeilijk alle woorden te verstaan die zij met hare stervende lippen sprak; langzaam en duidelijk hoorde men haar echter nog zeggen: "Ik sterf gelukzalig — ik sterf in Christus — ik was een vreemdeling op deze aarde — en ik ga naar de vaderlijke woning daar boven — in mijn enig vaderland." — Meer kon zij niet uitbrengen, ofschoon zij alle

moeite bleef aanwenden om te spreken; eindelijk zeide zij op de zachtste, treffendste en deelnemendste wijze: »Ik ben zoo vermoeid.» —

Haar echtgenoot kuste haar voorhoofd. reeds met het klamme doodzweet bedekt, en zeide tot haar: »Lieve Elize! ik hoop eenmaal weder met »u hereenigd te worden en ik zal trachten uwe voetstappen te volgen.» — Daarop zeide zij: »Amen, amen.» — Eene uitdrukking van vreugde en blijdschap scheen zich nu over haar gelaat te verspreiden en men hoorde haar nog zeggen: »En — nu — Heer! — verlos — mij — Amen!» —

Dit waren hare laatste woorden; zij gevoelde dat haar aardsche loopbaan geëindigd was. Hoe schoon was die loopbaan; niemand betwijfelde het goede dat zij deed, noch de wijze waarop zij het daarstelde.

Hare onbaatzuchtigheid was zeldzaam. Zij had zich op een verheven standpunt geplaatst, van waar zij alles overzag, want zij bedoelde slechts de komst van het koningrijk Gods op aarde. Hare nagedachtenis werd overal in zegening gehouden waar men haar gekend had gedurende haar kort verblijf hier beneden, want overal had zij zich gedenkteeken opgericht door het goede dat zij stichtte, en door hare werken waaruit zij haar geloof toonde. De indruk vooral, welke de mare van haren dood in den omtrek van St. Vincent maakte, was onbeschrijfelijk. Rijken en

armen, aanzienlijken en geringen vereenigden zich in grooten getale bij hare ter aarde bestelling, en bevochtigden met hunne tranen den grond waarin het dierbaar overschot was nedergelegd.

Op den dag harer begrafenis sprak de heer *Martignies*, hulppredikant te Gilly in het canton Waadland, eene rede uit, waaraan vele van de bovengemelde bijzonderheden ontleend zijn. Uit dezelve schrijven wij nog de volgende woorden af:

» Wij houden ons overtuigd, geliefde broeders
 » en zusters in den Heer! dat wij in den geest
 » der ontslapene handelen, wanneer wij ons min-
 » der bezig houden met datgene hetwelk strekken
 » kan om haar te verëeren, maar meest met dat
 » hetwelk de eer bevordert van Hem, wien zij
 » tot haren Heer en Zaligmaker koos, en Wiens
 » magt en liefde zich in hare zwakheid en geeste-
 » lijke armoede zoo krachtig verheerlijkten.

» Hetgeen haar op aarde dierbaar was, was
 » de heerlijke Schepping, waarin zij de groote
 » werken Gods bewonderde, en haar bijzonder
 » en huisselijk leven; daar verdeelde zij hare
 » zorgen tusschen een echtgenoot dien zij hoog-
 » schatte en lief had, en de opvoeding van
 » eene bloedverwant, die zij zich als eene dochter
 » had aangetrokken en die zij wenschte voor
 » Christus op te kweeken. Ofschoon men in
 » haar eenen ernstigen geest opmerkte, vervuld
 » met de hooge belangen des eeuwigen levens,

» kon men haar altijd opgeruimd, somtijds zelf
 » natuurlijk vrolijk vinden; haar onderhoud was
 » altijd levendig, en wanneer zij over geeste-
 » lijke dingen sprak, dan was het altijd met
 » eene bewonderenswaardige eenvoudigheid van
 » geest. Van den overvloed des harten liep
 » dan den mond over. Rondom haar was overal
 » den invloed van den Christelijken geest ken-
 » baar.”

» De leerredenen, welke zij gaarne hoorde,
 » waren die, waarin het Evangelie in zijnen
 » geheelen omvang werd voorgesteld, waarin de
 » diepe verdorvenheid des menschen werd ver-
 » kondigd en waarin het heil door het geloof
 » in Christus de hoeksteen was van het gebouw
 » onzer zaligheid. Wanneer zij het Evangelie
 » zoo hoorde verkondigen dan lette zij minder
 » op schoonheid van stijl en uitdrukking noch
 » op de welsprekendheid der voorgangers, maar
 » in den Evangeliedienaar verlangde zij, eene
 » diepe kennis van de Heilige Schriften, eene
 » natuurlijke voorstelling en voor hem zelve
 » een gevoel van de waarheid om zalig te wor-
 » den.”

» Christenen! uit hetgeen wij u mededeelden,
 » volgt eene belangrijke waarheid, welke wij
 » bidden dat God diep in uwe harten doe ge-
 » voelen en in dezelve beware. Het is die,
 » dat de genade en de vrede Gods in Jezus
 » Christus hier reeds een zegen is, die aard-

»sche goederen, onderscheiding der menschen,
»eene hooge burgerlijke betrekking en gezond-
»heid des ligchaams verre overtreft; een zegen,
»die eene langdurige en smartelijke ziekte niet
»kan ontnemen aan het hart, hetwelk de za-
»ligheid geniet dien te bezitten, een zegen
»eindelijk, die ons gelukkig maakt in de ure
»des stervens, en die ons nog veel meerder
»gelukkig maken zal in de eeuwigheid.”

»Mogt het Gode behagen ons dien *vrede*,
»die de kennis te boven gaat, op ons gebed,
»van dit oogenblik af aan in rijke mate te
»schenken.”
